

Enis Latić, diplomirani pravnik - Završni magistarski rad

Fakultet/Akademija	PRAVNI FAKULTET
Tip Rada	Završni magistarski rad
Kandidat, zvanje	Enis Latić, diplomirani pravnik
Naziv Teme	Primjena evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u oružanim snagama Bosne i Hercegovine
Rezime/Abstract	<p>Poštovanje ljudskih prava je ideal i imperativ svakog demokratskog društva. Bosna i Hercegovina kao pravna država, koja se nalazi u procesu tranzicije ka potpunom demokratskom društvu, opredijeljena je na zaštitu ljudskih prava i sloboda. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu EKLJP), nalazi se u žiži navedenog opredjeljenja zbog svog ustavnopravnog položaja u pravnom poretku Bosne i Hercegovine. Oružane Snage Bosne i Hercegovine su između ostalog, i integralni dio demokratske države i društva. Njihova osnovna misija u konačnici treba da pruži sigurno okruženje, kako bi građani uživali svoja neotuđiva ljudska prava i slobode. Konzumacija ljudskih prava i sloboda načelno je propisana i za pripadnike Oružanih Snaga Bosne i Hercegovine, ali zbog specifičnosti vojne profesije, puna konzumacija pojedinih prava je umanjena. Međutim, specifikum vojne službe ne zaustavlja ljudska prava na kapijama kasarni. Svako umanjivanje punog uživanja ljudskih prava mora biti u skladu sa zakonom, neophodno i proporcionalno spram cilja koji se želi tim umanjnjem postići. Koncept današnjeg profesionalnog vojnika kao „građanina u uniformi“, pripadnicima oružanih snaga otvara vrata potpunog izjednačavanja u uživanju ljudskih prava sa ostalim građanima, uz uvažavanje posebnosti vojne profesije i datih okolnosti. Disciplina koja predstavlja jednu od glavnih karakteristika vojne profesije, ne smije biti osnov za provođenje arbitrarnih odluka nadređenih u lancu komandovanja. Dnašnje Oružane snage Bosne i Hercegovine izgradile su mehanizme za zaštitu i monitoring ljudskih prava, a legislativa koja tretira život i rad njenih pripadnika u stalnom je procesu prilagodbe sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Zahtjev interoperabilnosti koji je postavljen pred Oružane snage u procesu pridruživanja euro-atlanskim integracijama, pored taktičko-tehničkih elemenata, odnosi se i na internu legislativu, naročito onu koja tretira ljudska prava pripadnika Oružanih Snaga Bosne i Hercegovine. Fokus ovog istraživanja, posmatrano u širem smislu, bavio se vladavinom prava u oružanim snagama, čiji se rad i organizacija tradicionalno, i u današnjem kontekstu neopravdano, posmatraju kroz čuvenu latinsku izreku <i>Silent leges inter arma</i>, koja u suštini priziva odsustvo vladavine prava. Od oružanih snaga se još očekuje da efikasno, brzo, i pouzdano djeluju u stanjima nužde u kojima se nađu društvo i država. Tako postavljeni zahtjevi, mogu se provesti kroz efikasan sistem komandovanja koji predstavlja jedan od elemenata vojne organizacije, ali i osnovni odnos između pripadnika oružanih snaga. Komandovanje mora biti zasnovano i uokvireno pravnim normama, uz odsustvo arbitarnosti i prisustvo monitoringa i kontrole. Sa druge strane, za razliku od ostalih grupa građana, pripadnici oružanih snaga izvršavaju složene misije koje mogu obuhvatati rizik gubitka vlastitog života i oduzimanje života drugima. Uslovi obuke i obavljanja dužnosti mogu biti ekstremni, privatni život pripadnika oružanih snaga je usko vezan za profesionalne obaveze gdje komandovanje i hijerarhija kao osnovni odnosi u vojnoj organizaciji, zahtijevaju skoro bezuslovna i trenutna izvršenja. Navedene i ostale specifičnosti vojne službe otvaraju vrata ograničenjima pune konzumacije ljudskih prava pripadnicima oružanih snaga, koja moraju biti realna, racionalna, proporcionalna i zakonski utemeljena. Također navedena ograničenja moraju imati mogućnost preispitivanja i prilagodbe, u kontekstu i duhu procesa društvenih promjena. Član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu BiH), definiše BiH kao demokratsku državu koja funkcioniše u skladu s vladavinom prava, stoga je nedvojben primat načela vladavine prava u postupanju svih oblika i nivoa državnih vlasti. Za BiH, kao članicu OSCE-a, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda propisuje minimum standarda za zakonska ograničenja prava i sloboda pripadnika Oružanih Snaga Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu OS BiH), čak šta više, zbog položaja EKLJP u pravnom poretku BiH, a koja daje pretpostavke za unapređenje ljudskih prava i osnovnih sloboda. U tom smislu veoma je važan stav Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu ESLJP): „Rastuće priznavanje jednakih prava pripadnicima, odnosno pripadnicima oružanih snaga, kao i ostalom dijelu stanovništva, jeste postepen proces u kojem ESLJP ima bitnu ulogu razvijanjem koncepta „građana u uniformi“. Prema ovom konceptu, poštivanje prava koja su garantirana EKLJP ne prestaje na kapiji kasarne. Polazeći od činjenice da BiH ima obavezu prilagođavanja i harmonizacije domaćeg zakonodavstva obavezama proisteklim po EKLJP, jasno je da i legislativa koja tretira život i rad pripadnika OS BiH mora biti kompatibilna sa navedenim zahtjevom. Još jedan argument u prilog navedenoj tvrdnji, jeste da jurisprudencija ESLJP, pri radu u predmetima u kojima se pojavljuju pripadnici oružanih snaga, u povodu predstavki vezanih za vojnu službu, aktivno preispituje zakone i podzakonska akta koja regulišu život i rad u vojnoj službi. U ovom radu prikazana je geneza ljudskih prava i sloboda, opisani su historijski, univerzalni, regionalni i domaći mehanizmi za njihovu zaštitu, prikazane su specifičnosti vojne profesije te pravni položaj, zadaci i pravci integracija OS BiH. Ispitana je usaglašenost legislative koja tretira život i rad pripadnika OS BiH sa standardima ljudskih prava sadržanih u EKLJP, iz čega se stiče uvid u svrhovitost ponuđenih zakonskih rješenja, i otvara put otklanjanju uočenih problema. Kroz anketno istraživanje ostvaren je uvid u svijest pripadnika OS BiH o ljudskim pravima uopće, te o pojedinim aspektima ostvarivanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u okviru vojne organizacije.</p>
Datum	12.12.2013
Predsjednik	Dr sc. Zlatan Begić, docent - predsjednik, Uža naučna oblast „Državno - pravna“
Mentor	Dr sc. Izudin Hasanović, vanredni profesor - mentor i član, Uža naučna oblast „Državno - pravna“
Član komisije	Dr sc. Dženeta Mirašić, docent - član, Uža naučna oblast „Državno - pravna“
Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	dr sc. Amir Karić, docent, uža naučna oblast „Državno - pravna“
Dodatni detalji i lokacija	12. 12. 2013. godine u 14,00 sati na Pravnom fakultetu Univerziteta u Tuzli
Završne Odredbe	Pristup javnosti je slobodan. Rad se može pogledati u Sekretarijatu fakulteta radnim danom od 08 do 14 sati.